

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008.

TÁRSADALOMISMERET

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Projektmunka

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Projekttémák

1. A meggyőző kommunikáció

5. oldal

- Írjon dolgozatot arról, hogy mik a meggyőző kommunikáció alapelvei! Milyen csatornákon keresztül érik el a befogadót a meggyőzés üzenetei? Mik a hatékony meggyőzés módszerei, hogyan hatnak a reklámok?
- Készítsen riportot egy, a meggyőző kommunikációban jártas szakemberrel a rábeszélés mesterségéről, a reklámok hatékonyságáról, vagy szervezzen iskolai előadást, kerekasztal-beszélgetést a meggyőzés, reklámozás, esetleg manipuláció témakörében, a témában érintett szakemberek részvételével!

2. A rendszerváltás szereplőinek élete napjainkban

14. oldal

- Mérje fel, hogyan élnek a helyi rendszerváltók napjainkban! Mennyire elégedettek az akkori céljaik megvalósulásával a helyi rendszerváltást elősegítő személyek?
- Készítsen riportot vagy szervezzen rendezvényt annak megismerésére, hogyan zajlottak a rendszerváltás eseményei saját lakóhelyén, hogyan élnek az akkori szereplők ma!

3. A munkaerőpiac

22. oldal

- Mutassa be a magyarországi munkaerőpiac változásait a makrogazdasági mutatók tükrében a rendszerváltástól napjainkig!
- Milyen lehetőségek vannak az állam, az önkormányzat és az egyének kezében a munkanélküliség csökkentésére lakóhelyén?

Az elkészült projektmunka értékelése
Írásbeli vizsga – projektmunka készítése (Maximálisan 80 pont adható.)
I. A projektkészítés folyamatának értékelése (Maximálisan 30 pont adható.)

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A vizsgázó önálló részvétele a projekt készítésében	Önállóság a téma feldolgozásában.	2	
Konzultációkon való részvétel	Konzultációkon való aktív részvétel, pontos felkészülés a munka elkészítéséhez.	4	
K O M P E T E N C I Á K	Az információk kezelése, problémafelismerés, problémamegoldóképesség, széles körű alkalmazási ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A munkanapló folyamatos vezetése. 4 • Portfóliójában bemutatja a készítés folyamatához kapcsolódó anyagait, jegyzeteit, részfejezetét, a dolgozat készítése közben keletkezett produktumot. 2 • Írásban megfogalmazta hipotézisét vagy célkitűzését, bemutatta a téma kiválasztásával kapcsolatos vizsgázói motivációkat, s indokolta a témaválasztást. 2 • Tervezet, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére. 2 • A konzultációkon kitűzött határidők pontos betartása. 2 • Nyersváltozat, illetve részfejezet elkészítése. 2 	
	Nyelvi kultúra, kommunikáció, értő olvasás, szövegalkotás	• A projektmunkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a munkanaplóban. 2	
		• A konzulenssel és más érintett személyekkel való jó együttműködés. 4	
		• A szakirodalom megértése, értő feldolgozása. 2	
		• A munkanapló, a tervezet tartalma, valamint a konzultációkon való szóbeli megnyilvánulásai logikusan felépítettek, nem tartalmaznak súlyos nyelvtani, nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat. 2	
Összesen		30	

Megjegyzés: Amennyiben a vizsgabizottság úgy ítéli meg, hogy a projektmunka nem önálló szellemi terméke a vizsgázónak, akkor a vizsgabizottság jelzése után az iskola igazgatója a 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdés alapján járjon el!

II. Javítási útmutató a kész vizsgamunka tartalmának, eredményének értékeléséhez (Maximálisan 50 pont adható.)

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése (50 pont)
2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése
 2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése (10 pont)
 2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése (40 pont)
3. Szervezésen alapuló projekt
 3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése (30 pont)
 3. b) A lebonyolítás módjának értékelése (20 pont)

Szóbeli vizsga

A projektmunka megvédésének értékelése (Maximálisan 20 pont adható.)

Megjegyzés: Az értékelő tanárnak az útmutatóban található értékelő lapokból lehetősége van annyi példányt másolni, amennyi a vizsgázók száma, ezáltal külön egyéni értékelő lapot nem kell készítenie.

(A szóbeli vizsga másik feladatának, a tétel kifejtésének értékelési szempontjait a vizsgáztató iskolának kell elkészítenie.)

A diák a szóbeli érettségi vizsgán megvédi a vizsgamunkáját. A védés során a vizsgázó röviden ismerteti projektjét, és válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Az érettségi elnök és a vizsgabizottság előzetes engedélyével bemutatható a képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló vizsgadarab. Az erre felhasznált idő nem számít bele az érettségiző szóbeli feleletének vizsgaidejébe. A vizsgadarab közös megtekintése viszont lehetővé teszi, hogy a bizottság tagjai is érdemi kérdéseket tegyenek fel, megismerjék az érettségiző munkáját.

A szóbeli védés alkalmával a portfólióban található anyagok (hipotézis, terv, hálóterv, nyersválozat, bibliográfia stb.) bármelyikét a vizsgázó felhasználhatja szemléltetésre, használatára az értékelő tanár bátoríthatja. A vizsgázó projektmunkájának bemutatását az értékelő tanár – a rendelkezésre álló kevés idő miatt – megszakíthatja, hogy maradjon elegendő idő a bizottság kérdéseire is. A vizsgázót a pontozásban nem érheti hátrány, ha a bizottság bármely tagja nem a projekthez kapcsolódó kérdést tesz fel, és arra az érettségiző nem tudja a választ.

Szempontok	Maximális pont
A vizsgamunka lényegi elemeinek és az egyéni munka konkrétumainak bemutatása	6
Ismerteti a projektkészítés során szerzett néhány egyéni tapasztalatát	4
Szaknyelv, szakmai ismeretek alkalmazása	4
A vizsgabizottság által feltett 2-4 kérdés megválaszolása, témataartás, lényegkiemelés	4
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2
Összesen	20

1. projekttema: A meggyőző kommunikáció

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	A dolgozatot az érettségiző önállóan készíti el. Az idézeteket, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltünteti.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozat terjedelme megfelel az érettségi elvárásainak (10-15 oldalas). • A dolgozat esztétikus, szabványos formátumú. Táblázatai, ábrái áttekinthetőek, címmel ellátottak. • A vizsgaművet fejezetekre, azokon belül bekezdésekre osztja, a lényegi részeket kiemeli. • A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes. Gördülékenyen, olvasmányosan fogalmaz, érződik rajta az egyéni stílus, hangvétel. 	2 2 2 6	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a meggyőző kommunikáció témájával, a rábeszélés művészetének valamely fontos jellemzőjét ragadja meg; figyelemfelkeltő, ötletes.	2
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> • A munka tartalma megfelel a választott téma előítélet-mentes bemutatásának, a vizsgázó környezetéhez, saját élményeihez kapcsolódó, konkrét megállapításokat is tartalmaz. • Az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott szakmai-etikai követelményeket betartja. • A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet, mely lehet interjú, felmérés, adatgyűjtés, szakirodalmi áttekintés, médiakutatás stb. 	2 2 4

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A meggyőző kommunikáció témájához kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően mutatja be, helyesen alkalmazza. Elméleti háttérben megfogalmazódnak a témához kapcsolódó alapvető ismeretek. Például megfogalmazza, hogy a meggyőzés célja a befogadó attitűdváltozása. Vagy megemlíti, hogy a kognitív válasz elmélete szerint a rábeszélő közlés által elért meggyőzés tulajdonképpen önmeggyőzés, amit a közlés befogadása közben keletkezett gondolatok hoznak létre. Kifejtheti, hogy a meggyőzés akkor működik hatékonyan, ha korábbi attitűdjeinket, énképünket erősíti, illetve abban az esetben, ha az ember képtelen vagy nem hajlandó a közlés tartalmára reagálni, akkor leegyszerűsítő gondolati stratégiát alkalmaz. 	6	
		<p>A dolgozat készítője információit többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (szociálpszichológia, marketing, médiatudomány, kommunikációelmélet stb.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pontosan hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű lényegi kivonatolása, értő feldolgozása). 	2	
		<ul style="list-style-type: none"> • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például meggyőzés, propaganda, manipuláció, attitűd, kognitív válasz, központi/perifériás út, heurisztikák, hitelesség, példaképek, azonosulás, ismétlés, elköteleződés, kognitív disszonancia, tudatküszöb alatti ingerlés, stb. Említhet intézményeket, például médiakutató intézetek, ORTT stb. 	2	

	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a meggyőzéssel kapcsolatosan a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. Megfogalmazza például, hogy a reklám és a propaganda a meggyőzés perifériás útjait részesíti előnyben, a magasabb szintű kognitív feldolgozás rovására, ami akár manipulációhoz is vezethet. Ez a példaképek követésén, az ismétléses bevézésen, a viszonzási kötelezettségen, a kognitív disszonancia csökkentésének igényén túl kiterjedhet akár a tudatküszöb alatti ingerlés technikáig is. Megfogalmazhatja a rábeszélés művészetének etikai vonatkozásait, különbséget tehet céljában és eszközeiben jó- és rosszhiszemű befolyásolás között. • A vizsgázó képes társadalmi, történelmi, szociológiai, kulturális ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, a befolyásolás, rábeszélés, meggyőzés, propaganda, reklám témaköreiben. • Témájával kapcsolatban képes következtetések levonására, a jövő feladatainak vázolására is. Kitér a manipulációval szembeni védelem fejlesztésére, a felelős döntések meghozatalának lehetőségeire. Megemlíti a meggyőzés perifériás útjai helyett az érvek és ellenérvek ütköztetésén alapuló, kulturált viták fontosságát, a másik véleményének, attitűdjének, személyes autonómiájának tiszteletben tartását. 	2	
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkát célkitűzésre vagy hipotézis megfogalmazására építi, és ennek irányában végez vizsgálatot, kutatást, szakirodalmi tájékozódást. • A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére, a meggyőzés elméletére és gyakorlatára vonatkozó összefoglaló gondolatok leírására. 	2	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető jelenségekhez. A vizsgált jelenségek, pszichológiai jellemzők aktuálisak, életszerűek.	2	
	Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó képes világosan és szakszerűen kifejezni gondolatait.	4	
Összesen:			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a meggyőző kommunikáció lényegi vonásainak elméleti alapjait, és a rábeszélés gyakorlatának bemutatását tűzte ki célul, és értékelte is a célkitűzés megvalósítását.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat a pszichológiai folyamatokat, amelyek mentén hatékony lehet a meggyőzés folyamata. Megfogalmazza, hogy a hatékony meggyőzés mindennapi gyakorlatában a perifériás úton, tehát magasabb szintű kognitív feldolgozás nélkül jutnak be az információk az észlelésünkbe, és módosítják attitűdjeinket. Legfontosabb motivációnk a pozitív énképünk fenntartása, a biztonságérzet és az önbecsülés fokozása.	2
	A projektmunka elméleti megalapozása	A vizsgázó elsősorban a meggyőzés témájának kognitív elmélete alapján magyarázza a tanulmányozott jelenségeket, a reklámok működési módját. Ismerteti a kognitív disszonancia jelenségét, a kongruenciára, következetességre, pozitív énképünk fenntartására vonatkozó törekvéseinket, a mintakövetés jelenségét. A tanuláselmélet által megfogalmazott kondicionálás, bevésés, az ismétlés nagy szerepe stb. egy másik fontos elméleti szempont lehet a téma kifejtésében. A meggyőző kommunikáció elméleti hátterének tanulmányozását tükrözi az elkészített bibliográfia. A feldolgozott szakirodalom megjelenik írásában, továbbá az abból megismerteket megfelelően alkalmazza hipotézisének felállításában és igazolásában.	4
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2
Összesen		10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> • Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	6		
	<ul style="list-style-type: none"> • A szerző megfogalmazza saját véleményét is a befolyásolás, a reklám, a meggyőzés etikai vonatkozásaival kapcsolatban. 	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, esztétikai minőséget hordoz. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> • A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> • Képi és hangvilága jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a meggyőző kommunikáció témájával, a rábeszélés művészetének valamely fontos jellemzőjét ragadja meg, figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a meggyőző kommunikáció sajátosságait bemutató témának: a mindennapi aktuális médiahasználat jellemzőit állítja a középpontba; figyelembe veszi a választott műfaj sajátosságait, betartja követelményeit.	2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. • A vizsgázó képes társadalmi, történelmi, szociológiai, kulturális ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, a befolyásolás, rábeszélés, meggyőzés, propaganda, reklám témaköreiben. <p>Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja. A projektmunkában a meggyőzéssel kapcsolatosan a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. Célkitűzésének megfelelően hangsúlyozza a téma számára fontos részterületeit, alkot szintézist a megfogalmazott ismeretekből. Megfogalmazza például, hogy a reklám és a propaganda a meggyőzés perifériás útjait részesíti előnyben, a magasabb szintű kognitív feldolgozás rovására. Ez a példaképek követésén, az ismétléses bevésésen, a viszonzási kötelezettségen, a kognitív disszonancia csökkentésének igényén túl kiterjedhet akár a tudatküszöb alatti ingerlés technikáig is. Megfogalmazhatja a rábeszélés művészetének etikai vonatkozásait, különbséget tehet céljában és eszközeiben jó- és rosszhiszemű befolyásolás között, kitérhet a manipuláció erkölcsi megítélésére.</p>	2	
			2	
			4	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Megjelenítheti a mindennapi életünk során minket érő befolyásolási, manipulációs kísérleteket, ezek hatásmechanizmusát. Kitérhet a büntudattal, szorongáskeltéssel, szexuális motivációval élő és visszaélő reklámok, kampányok hatékonyságára, etikai vonatkozásaira. A jelenségek mögötti pszichés hatóerők, működésmódok szakkifejezéseit pontosan használja. • A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát (például képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika szakszerű alkalmazása) megfelelően alkalmazza. 	4	
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, aktuális, kötődik a vizsgázó környezetének valóságához.	2		
Összesen		40		
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50		

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző saját, önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkeszttség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, margót és címet tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait, saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt. Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére. 	4	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére a meggyőző kommunikáció működésének, hatásainak bemutatása kapcsán. Megfogalmazza például, hogy a reklám és a propaganda a meggyőzés perifériás útjait részesíti előnyben, a magasabb szintű kognitív feldolgozás rovására. Kitérhet a rábeszélés művészetének etikai vonatkozásaira, különbséget tehet céljában és eszközeiben jó- és rosszhiszemű befolyásolás között. Írásos anyaga tárgyilagos, lényegre törő. 	2	
		2		

A projekt-munka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A meggyőző kommunikációval kapcsolatos elméleti ismeretek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a szervezéshez kapcsolódó ismeretek is megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. Elméleti háttérben megfogalmazódnak a témához kapcsolódó alapvető ismeretek. Például a meggyőzés célja, a kognitív válasz elmélete, a vélekedés- és attitűdváltozások okai, a manipulációs technikák, etikai vonatkozások. <p>A dolgozat készítője információit többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (szociálpszichológia, marketing, médiatudomány, kommunikációelmélet stb.).</p>	4	
	<ul style="list-style-type: none"> • Rávilágít a szervezés személyi, mikrokörnyezeti és esetleg gazdasági feltételeire. 	4	
Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező-képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő a csatolt portfólióban dokumentált, az elvárhatónak megfelelő mennyiségű (30-35 óra).	2	
	A tanuló motiváltsága, személyes bevonódása megjelenik; önmaga javasol, áll elő ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként.	2 2	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	<ul style="list-style-type: none"> A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése, a figyelem felkeltése ötletes, akár többfajta információhordozót is használ. A szervezés folyamatában a vizsgázó képes céljait jól kommunikálni, tudja a résztvevőket mozgósítani. 	2 2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A reklám, meggyőzés, propaganda sajátosságait bemutató vagy ahhoz kapcsolódó kiállítás, előadások, rendezvények szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént. A rábízott feladatot komolyan vette, a siker érdekében jól együttműködött másokkal, vagy az esemény, rendezvény, műsor szervezését a vizsgázó jól kontrollálta, irányította. A rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket. 	2 2 2	
Konfliktus-kezelő és probléma-megoldó-képesség	A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, az akadályok leküzdésére; meg tudta oldani a váratlan helyzeteket, illetve adekvátan reagált a felvetésekre.	4	
Összesen		20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	

2. projekttema: A rendszerváltás szereplőinek élete napjainkban

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
A dolgozat egyedisége	A dolgozat az érettségiző önálló, saját alkotása. A felhasznált idézeteket, szakirodalmi hivatkozásokat pontosan feltünteti. Többről szól, mint a rendszerváltó események felsorolása.	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	• A dolgozat terjedelme megfelel az érettségi elvárásainak (10-15 oldalas).	2		
	• A dolgozat az érettségihez méltó, megfelelő formátumú. Táblázatai, ábrái, képei áttekinthetőek, címmel ellátottak.	2		
	• Az érettségi dolgozatot arányos hosszúságú fejezetekre, azokon belül bekezdésekre osztja.	2		
	• A szöveg nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is pontos, igényes.	4		
	• Szakszerűen, jó stílusban fogalmaz.	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a rendszerváltás témájával, ötletes.	2	
	A feladat megértése, a probléma felismerése, problémamegoldás keresése	A dolgozat tartalma a rendszerváltás helyi sajátosságairól, helyi résztvevőiről, illetve az általuk megfogalmazott véleményekről szól. Előítéletmentes. (Amennyiben országosan is ismert személyiség bemutatására vállalkozott, annak helyi kötődését bemutatta, a kiválasztás okát megfelelően megindokolta.)	2	
		• Az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott szakmai követelményeket betartja.	2	
		• A projektmunka tartalmaz önálló, kutatási jellegű tevékenységet, mely lehet interjú, felmérés, adatgyűjtés, szemléltető fotók készítése.	4	

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A rendszerváltás történetéhez, lakóhelyének sajátosságaihoz kapcsolódó elméleti ismereteket megfelelően mutatja be, helyesen alkalmazza. A dolgozatban tükröződik az 1985–1991 közötti időszak történelmi, társadalmi változásainak alapvető ismerete. A bemutatott személyek pártállásával, betöltött szerepével, helyi jelentőségével tisztában van. Állításait a korabeli helyi sajtó dokumentumaival alátámasztotta. • A dolgozat készítője tisztában van a helyi történelem, a helyi társadalom, a helyi civilvilág alapvető jellemzőivel. (Esetleg megismerkedett az oral history fogalmával is.) • A dolgozat készítője információit többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (történelem, média, szociológia, helytörténet). • Az érettségiző pontosan hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű értő feldolgozása, felhasználása). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például helyi társadalom, civil mozgalom, helyi nyilvánosság, közélet, pártstruktúra, többpárti demokrácia. Említhet eseményeket, például népszavazás, választási kampány, kerekasztal-tárgyalások stb. 	4	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a történelmi és helyi események társadalmi hatásának lényegi elemeit emeli ki. Megfogalmazza a bemutatásra választott személyek szerepét. • A vizsgázó képes társadalmi, történelmi, szociológiai, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, a helyi és országos, esetleg nemzetközi események kapcsolatának vizsgálatára. • Képes következtetések levonására. 	2	
		<ul style="list-style-type: none"> • A vizsgázó képes társadalmi, történelmi, szociológiai, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, a helyi és országos, esetleg nemzetközi események kapcsolatának vizsgálatára. 	2	
		<ul style="list-style-type: none"> • Képes következtetések levonására. 	2	
	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkát célkitűzésre vagy hipotézis megfogalmazására építi, és ennek igazolására végzett vizsgálatot, kutatást, szakirodalmi tájékozódást. • A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére, összefoglaló gondolatok leírására. 	2	
<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatban sor kerül a hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelésére, összefoglaló gondolatok leírására. 		2		
A téma aktualitása	A vizsgamunka kötődik a vizsgázó lakóhelyéhez. Megállapításai aktuálisak, életszerűek, a jelenhez kapcsolódóak.	2		
Önkifejező-képesség	Az írásos anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, a vizsgázó képes világosan és szakszerűen kifejezni gondolatait.	4		
Összesen:			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a rendszerváltás helyi eseményeinek, társadalmi változásainak elméleti alapjait tükrözi, a részt vevő személyek, illetve véleményük bemutatását tűzte ki célul, és értékelte is a célkitűzés megvalósítását.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat az eseményeket, társadalmi változásokat, amelyek a rendszerváltásban részt vevő, általa kiválasztott személyekhez kapcsolhatóak. Megfogalmazza a személyek, az országos és a helyi események közti összefüggéseket.	2
	A projektmunka elméleti megalapozása	Az érettségiző a rendszerváltás témájában elmélyült, és ezt tükrözi az elkészített bibliográfia. A feldolgozott szakirodalom megjelenik írásában, továbbá az abból megismerteket megfelelően alkalmazza hipotézisének felállításában és igazolásában.	4
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség		A szöveg logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés olvasmányos, gördülékeny, tagolt, követhető.	2
Összesen		10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült vizsgadarab a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> A projekt munka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	6		
	<ul style="list-style-type: none"> A szerző megfogalmazza saját véleményét is a helyi rendszerváltással, illetve résztvevőivel kapcsolatban. 	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, esztétikai minőséget hordoz. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Képi és hangvilága jól szerkesztett, ha van, szövege szabatosan, pontosan, megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím összhangban van a helyi rendszerváltás résztvevőinek témájával, valamely fontos jellemzőjét ragadja meg; figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A projekt tartalma megfelel a helyi rendszerváltás résztvevőit, illetve véleményüket bemutató témának: a helyi eseményeket és azok jellemzőit állítja a középpontba; betartja a választott műfaj követelményeit.	2	

K O M P E T E N C I Á K	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. • A vizsgázó képes társadalmi, történelmi, szociológiai, helytörténeti ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére, a személyek szerepének, befolyásuknak, a körülmények korlátainak felismerésére. <p>Projektmunkájának témáját több szempontból vizsgálja. Célkitűzésének megfelelően hangsúlyozza az általa kiválasztott személyek szerepét, érdemét. Megfogalmazza a helyi és országos változások időbeli, okozati kapcsolatait. Kitérhet a szereplők tetteinek társadalmi, gazdasági, etikai vonatkozásaira, a korabeli helyi média szerepére, fontosságára.</p>	2	
	A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretek tükröződnek a kész műben. Megjelenítheti a résztvevők egyéni és társadalmi motivációit, elemezheti teljes életpályájukat. A helytörténeti vonatkozásokat helyesen értékeli. • A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát megfelelően alkalmazza (például képnyelv vagy hanghatások, a technikai eszközök, a vágás, a montázstechnika szakszerűsége). 	4	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, aktuális, kötődik a vizsgázó környezetének valóságához.	4	
	Összesen		40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelt írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50		

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. A dolgozat alapján egyértelműen azonosítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő, társszervező. Az írásos anyag tükrözi a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos vizsgamunka terjedelme megfelelő (3-5 oldal). A dolgozat tagolása arányos, áttekinthető, bekezdésekre osztott. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, fejezetcímeket tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. Portfóliója gondosan összeállított, tükrözi a szervezőmunka sajátosságait, tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	4 2 2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt. Sor kerül a cél megvalósulásának vizsgálatára, az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságának értékelésére. 	4 2	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. Bemutatja az általa választott személyek tevékenységének és a helyi társadalom jellemzőinek összefüggését. Véleményük értékelése esetén az elhangzottakat összehasonlítja a társadalom változásait bemutató tényadatokkal. Írásos anyaga tárgyilagos, lényegre törő, a személyiségi jogokat figyelembe vevő. 	2 2	

A projekt- munka elméleti megalapo- zása	• A rendszerváltás helyi eseményeiről, társadalmi összefüggéseiről, a helyi gazdaság jellemzőiről szerzett tudást, a vizsgázó elméleti ismereteinek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia.	4	
	• A dolgozat készítője információit többféle műveltségi területről szerzi, ötvözi (történelem, gazdaság, marketing, személyiségi jogok, média).	2	
	• A szervezéshez kapcsolódó ismeretek is megjelennek, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít a szervezés személyi, mikrokörnyezeti és esetleg gazdasági feltételeire.	2	
Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező-képesség	A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő a csatolt portfólióban dokumentált, az elvárhatónak megfelelő mennyiségű (30-35 óra).	2	
	• A tanuló egyéni indítékai, személyes bevonódása, a rendezvény sikerének, fontosságának céljai tükröződnek.	2	
	• Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként.	2	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése, a figyelem felkeltése ötletes, akár többfajta információhordozót is használ. A mások által készített figyelemfelkeltés sikerességét értékeli.	2	
	• A szervezés folyamatában a vizsgázó képes céljait jól kommunikálni, tudja a résztvevőket mozgósítani, erről beszámolni.	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• A helyi rendszerváltás résztvevőihöz kapcsolódó rendezvény szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. A helyszín/helyszínek megválasztását indokolta. A költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént.	2	
	• A rábízott feladatot komolyan vette, a siker érdekében jól együttműködött másokkal, ennek bizonyítékát bemutatta, vagy az esemény, rendezvény, műsor szervezését a vizsgázó jól irányította.	2	
	• A rendezvény lebonyolítása után megállapította a tanulságokat, képes volt pozitívumok és hiányosságok meglátására.	2	
Konfliktuskezelő és problémamegoldó-képesség	A tanuló képes volt a program kapcsán keletkező feszültségek kezelésére, az akadályok leküzdésére; megoldotta a váratlan helyzeteket, illetve adekváтан reagált a felvetésekre. Konfliktuskezelési módszereiről beszámolt.	4	
Összesen		20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	

3. projekttema: A munkaerőpiac

1. Írásos dolgozat típusú projekt értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
A dolgozat egyedisége	A dolgozat az érettségiző saját munkája, azt önállóan készítette el. A tudományos művekkel szemben támasztott követelményeknek megfelelően tünteti fel az alkalmazott idézeteket, azok forrásait és a szakirodalmi hivatkozásokat.	2	
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozat az érettségi szabályzatban elvárt (10-15 oldal) terjedelmű. • A projekt kidolgozása esztétikus, formája az előírásoknak megfelelő. Az alkalmazott ábrák, táblázatok jól áttekinthetőek, címük megfelelő. • A dolgozatíró a lényegi részeket kiemelte, a projektmunkát megfelelően fejezetekre tagolta, azokat bekezdésekre osztotta. • A dolgozat szövege nyelvtanilag és nyelvhelyességi szempontból is igényes. A vizsgázó gördülékenyen, olvasmányosan fogalmaz, hangvétele, stílusa egyedi, eredeti. 	2 2 2 6	
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A vizsgázó által adott cím a munkaerőpiac témájával, illetve annak vizsgált részterületével, makrogazdasági vagy helyi összefüggéseivel összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	2
	A feladat megértése, a probléma felismerése, probléma-megoldás keresése	<ul style="list-style-type: none"> • A projekt objektíven, előítélet-mentesen mutatja be a választott témát, a vizsgázó lakóhelyéhez kapcsolódó konkrét megállapításokat is tartalmaz. • Az írásos dolgozat műfajával szemben támasztott követelményeket betartja. • A projektmunka tartalmazza a vizsgázó önálló, kutatási jellegű tevékenységének (interjú, felmérés, adatgyűjtés stb.) eredményét. 	2 2 4

K O M P E T E N C I Á K	A projekt elméleti megalapozása, az információk komplex kezelése, a szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozat helyesen alkalmazza és megfelelően mutatja be a munkaerőpiac témájához kapcsolódó elméleti ismereteket. Információit többféle műveltségi területéről szerzi, ötvözi (társadalomismeret, történelem, makro- és mikroökonómia, gazdasági földrajz stb.). • Hivatkozik a felhasznált szakirodalomra, forrásokra (elvárható legalább 3-5 rövidebb terjedelmű mű lényegi kivonatolása, értő feldolgozása). • A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például GDP, infláció, minimálbér, foglalkoztatottság, konjunktúra, recesszió, költségvetési hiány, adók, esetleg járulékok, nominálbér, reálbér, helyi adók. Említhet intézményeket: munkaügyi központ, KSH stb. 	6 2 2	
	A lényegi elemek és a logikai kapcsolatok felismerése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkában a vizsgázó jól súlypontos, a munkaerőpiaccal kapcsolatos lényegi elemeket emeli ki. • A vizsgázó képes a munkaerőpiac változásaival kapcsolatos gazdasági, társadalmi, történelmi, szociológiai, ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére. • Képes a megfigyelések, interjúk, szakirodalmi tájékozódás alapján következtetések levonására, a munkanélküliség csökkentésével kapcsolatos elképzelések, lehetőségek, feladatok felismerésére. 	2 2 2	
K O M P E T E N C I Á K	A hipotézis vagy cél megfogalmazása és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • A projektmunkát célkitűzésre vagy hipotézis megfogalmazására építi, és ennek irányában végez vizsgálatot, kutatást, szakirodalmi tájékozódást. • A projektmunka tartalmazza a megfogalmazott hipotézis vagy a kutatási cél megvalósulásának értékelését, leírja a munkaerőpiac változásaira, problémáinak megoldására vonatkozó meghatározott szempontú összefoglaló gondolatait is. 	2 2	
	A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén megfigyelhető jelenségekhez, a rendszerváltás utáni időszak jellemző társadalmi-gazdasági folyamataihoz. A feldolgozás során friss adatokat is felhasznált, a megoldási lehetőségei aktuálisak, életszerűek, reálisak.	2	
	Önkifejező-képesség	A vizsgázó képes gondolatai világos és szakszerű kifejezésére. Mindezt eredeti módon, egyéni hangon teszi.	4	
Összesen:			50	

2. A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekt értékelése

2. a) A projekthez mellékelt írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	Az írásos anyag a munkaerőpiac helyzetének a vizsgázó által kiválasztott szempontú elemzését vagy a munkaerőpiac problémáinak egyéni és/vagy társadalmi megoldási lehetőségeinek bemutatását tűzte ki célul, és a célkitűzés megvalósítását is értékelte.	2
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	A vizsgázó képes észrevenni és bemutatni azokat a társadalmi, szociológiai, kulturális, oktatási, szociális és egyéb tényezőket, amelyek a munkaerőpiac helyzetét befolyásolják, vagy képes a rendelkezésre álló, a munkanélküliséget csökkentő állami, önkormányzati, civil, vállalkozói vagy munkavállalói eszközök és a lehetséges eredmény kapcsolatát vizsgálni.	2
	A projektmunka elméleti megalapozása	Az elkészített bibliográfia a munkaerőpiac tanulmányozását tükrözi. A feldolgozott szakirodalom megjelenik az írásban. A felhasznált szakirodalomból megszerzett ismereteket hipotézisének felállításában és annak bizonyításában megfelelően alkalmazza. Tisztában van a munkaerőpiac jogi szabályozásával, hátterével is. A témához tartozó szaknyelv alapfogalmait helyesen használja, például GDP, infláció, minimálbér, foglalkoztatottság, konjunktúra, recesszió, költségvetési hiány, adók, esetleg járulékok, nominálbér, reálbér, helyi adók stb. Említhet intézményeket, például munkaügyi központ, KSH.	4
	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A mellékelt írásos anyag szövege nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát, logikusan felépített, jól tagolt, követhető, megfogalmazása szabatos. A kifejtés gördülékeny stílusú, olvasmányos.	2
Összesen		10	

2. b) A képi vagy elektronikus vizsgadarab értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	<ul style="list-style-type: none"> Az elkészült produktum a vizsgázó saját szellemi alkotása. A mástól átvett audiovizuális anyagrészek forrásait pontosan feltünteti. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka tartalmaz önálló kutatási és/vagy művészi tevékenységet, esetleg eredményt. Az anyagban megjelenik az eredetiség, az egyéni hang, képes érzelmi hatások felkeltésére. 	6		
	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunkából megismerhető a szerző munkaerőpiaccal kapcsolatos saját véleménye is. 	2		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamunka formailag megfelel az érettségi követelményeinek, esztétikai minőséget hordoz. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A multimédiás produktum terjedelme megfelel az előírtaknak. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Képi világa és/vagy a hang jól szerkesztett, ha van szövege, az pontosan, szabatosan megfogalmazott, nem tartalmaz súlyos nyelvi vagy nyelvhelyességi hibát. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Szakmailag megalapozott címadás	A cím a munkaerőpiac témájával, annak feldolgozott részterületével összhangban van, figyelemfelkeltő, ötletes.	2	
	A feladat megértése	A munka tartalma megfelel a munkaerőpiac helyzetét, illetve annak változásait vizsgáló témának: a rendszerváltozás utáni időszakra, illetve a vizsgázó lakókörnyezetének jellemzőire koncentrál. A választott műfaj sajátosságainak, követelményeinek megfelel.	2	
	A lényegi elemek és logikai kapcsolatok felismerése, az információk komplex kezelése	<ul style="list-style-type: none"> A projektmunka a lényegi elemeket emeli ki, jól súlypontoz. Az elmúlt két évtized változásait vagy a helyi és az országos helyzet azonosságait és különbségeit is vizsgálja. A vizsgázó képes az összefüggések, az ok-okozati kapcsolatok felismerésére, a gazdaságtársadalom- és politikatörténeti és/vagy a szociális viszonyok egymásra hatásának bemutatására. Tárgyát vagy témáját több szempontból vizsgálja, például kiemelheti a munkaerőpiac változásainak makrogazdasági, történelmi vagy szociális összefüggéseit, kapcsolódásait. 	2 4	

A projekt készítésének szakmai megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> • A kész műből lemérhetőek a vizsgázónak a témához kapcsolódó elméleti és műfaji ismeretei. Ábrázolhatja a munkaerőpiac változásának időbeli eltéréseit, a regionális vagy helyi környezetének sajátosságait. • A médiaismereteket, a különböző technikai eszközök hatásmechanizmusát ismeri (például képnyelv vagy hanghatások, technikai eszközök, vágás, montázstechnika stb.), megfelelően alkalmazza. 	4	
		4	
A téma aktualitása	A vizsgamunka életszerű, kötődik a vizsgázó lakóhelyén, környezetében megfigyelhető jelenségekhez, a rendszerváltás utáni időszak jellemző társadalmi-gazdasági folyamataihoz. A feldolgozás során friss adatokat is felhasznált, a megoldási lehetőségei aktuálisak, életszerűek, reálisak.	2	
Összesen		40	
A képi vagy elektronikus ismeretterjesztő információforráson alapuló projekthez mellékelte írásos anyag és a képi vagy elektronikus vizsgadarab összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	

3. Szervezésen alapuló projekt

3. a) A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyagok értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont	
Önállóság a kiválasztott téma feldolgozásában	Az érettségi dolgozat a vizsgázó saját munkája. Egyértelműen megállapítható, hogy a szervezés folyamatában mi az érettségiző önálló produktuma, és mit végzett a többi résztvevő, esetleg társszervező. Az írásos anyag tartalmazza a szervezés során szerzett egyéni tapasztalatokat, a felkészülés során elsajátított elméleti ismereteket, illetve tükrözi a rendezvény jelentőségét az adott közösség számára.	4		
Formai és terjedelmi követelmények, megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<ul style="list-style-type: none"> A szervezésen alapuló projekthez készített írásos anyag terjedelme az előírásoknak megfelelő (3-5 oldal). Jól tagolt, bekezdésekre osztott. Szerkezete arányos, áttekinthető. A kifejtés logikusan felépített mondatokból áll, szabatosan, pontosan, igényesen megfogalmazott. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. 	4		
	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgamű formája esztétikus, az érettségi vizsgához méltó, megfelelő papíron íródott, a formai követelményeket betartja, címekeket, alcímekeket is tartalmaz, táblázatai áttekinthetőek, illusztrációi ízlésesek. 	2		
	<ul style="list-style-type: none"> Portfóliója a szervezőmunka sajátosságait is tükrözi, tartalmaz saját jegyzeteket, irodalomjegyzéket. 	2		
K O M P E T E N C I Á K	Célmeghatározás és értékelés	<ul style="list-style-type: none"> Az írásos anyag a szervezőmunka céljához igazodik, meghatározza a szervezés során végzendő egyéni feladatokat, a szervezés célját, a lehetséges kimenetelt. Megvizsgálja a megfogalmazott cél megvalósulását és az érettségiző által végzett tevékenység hatékonyságát is. 	4	
	A logikai kapcsolatok felismerése, lényegkiemelés	<ul style="list-style-type: none"> A vizsgázó képes az ok-okozati kapcsolatok, összefüggések felismerésére a munkaerőpiac változásainak, illetve jelenlegi problémáinak bemutatásával kapcsolatban. Az írásos anyag tömör, objektív, lényegre törő. 	2	
K	A projektmunka elméleti megalapozása	<ul style="list-style-type: none"> A munkaerőpiac jelenlegi helyzetével, esetleg az annak változásaival kapcsolatos elméleti ismereteinek megalapozását tükrözi az elkészített bibliográfia, a dolgozatban megjelennek a szervezéshez kapcsolódó ismeretek is, azokat megfelelően alkalmazza. Rávilágít a szervezés személyi, mikrokörnyezeti, jogi, kommunikációs, esetleg gazdasági feltételeire is. 	4	
	Összesen		30	

3. b) A lebonyolítás módjának értékelése

Szempontok		Maximális pont	Adott pont
Önálló munkavégző és kezdeményező-képesség	A szervezésre, lebonyolításra fordított időt a vizsgázó a csatolt portfólióban dokumentálta, annak mennyisége az elvárhatónak megfelelő (30-35 óra).	2	
	A tanuló motiváltsága, személyes bevonódása megjelenik; önmaga javasolt, állt elő új ötletekkel. Megállapítható, hogy a vizsgázó a szervezésben mit végzett önállóan, irányítóként vagy munkatársként, megfigyelő vagy cselekvő résztvevőként.	2 2	
A figyelem felkeltése és az érdeklődés megtartásának képessége	• A rendezvény, esemény, műsor meghirdetése, a figyelem felkeltése ötletes volt, akár többfajta információhordozót, médiát, marketingeszközt is használt.	2	
	• A szervezés folyamatában a vizsgázó képes volt céljai kommunikálására, a résztvevőket jól tudta mozgósítani, társait a motiválni.	2	
Szervező-készség, az információk komplex kezelése	• A munkaerőpiac helyi helyzetével, illetve a munkanélküliség csökkentésének helyi lehetőségeivel foglalkozó bemutató vagy ahhoz kapcsolódó kiállítás, előadások, rendezvények, illetve a szervezéséhez, lebonyolításához szükséges időkeret megjelölése, az időpont megválasztása megfelelő. Az események időtartama arányos. A helyszín/helyszínek megválasztása megfelelő, a költségigények meghatározása megfelelő módon megtörtént.	2	
	• A vállalt feladatot komolyan vette, a siker érdekében jól együttműködött másokkal, az esemény, rendezvény, műsor szervezését a vizsgázó jól kontrollálta, irányította.	2	
	• A rendezvény lebonyolítása után levonta a tanulságokat, és összefoglalta az eredményeket.	2	
Konfliktus-kezelő és problémamegoldó képesség	A tanuló a program kapcsán keletkező feszültségeket képes volt kezelni, a felmerült nehézségeket, akadályokat leküzdötte; megoldotta a váratlan helyzeteket, a közben felmerült felvetésekre adekvátan reagált.	4	
Összesen		20	
A szervezésen alapuló projekt írásos anyagának és a lebonyolítás módjának összesített pontszáma (a és b rész együtt)		50	